

Posta Güvercini

BATMAN GÜVERCİN,
ANAOKULU DERGİSİ

YIL: 2024-2025 DÖNEM:
SAYI:5

gel

Türkiye Yüzyılı Maarif
Modeline Göre Okul Öncesinde
Değerler Eğitimi

Kadromuz

Okul Müdürü: Nebahat DOĞU KURT

Okul Müdür Yrd: Gurbet YAŞAR

Öğretmenlerimiz

- Narin Çiçek KAYA
- Şehnaz ŞAHİN
- Pınar AKBAŞ
- Merve SİVARİ

- Rümeyza KAPLAN
- Bahar ÇAM
- Gülsüme YAPICI

Projelerimiz

Okullarda Orman P.
Eko okullar P.
Harezmi E.M.
Okulum Temiz
Sıfır Atık

İÇİNDEKİLER

4

Türkiye Yüzyılı Maarif
Modeline Göre Okul
Öncesinde Değerler
Eğitimi

7

Erken Çocukluk
Döneminde Oyunun Önemi

9

Okul Öncesinde Tutarlı
Anne Baba Tutumları

12

Okul Öncesinde Teknoloji
Bağımlılığı

14

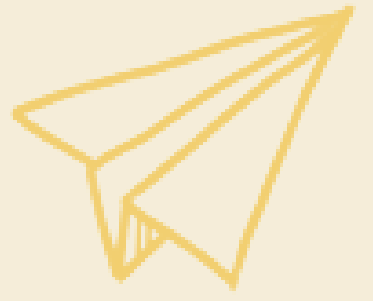
Yaparak ve Yaşayarak
Öğrenme

16

Etkinlikler

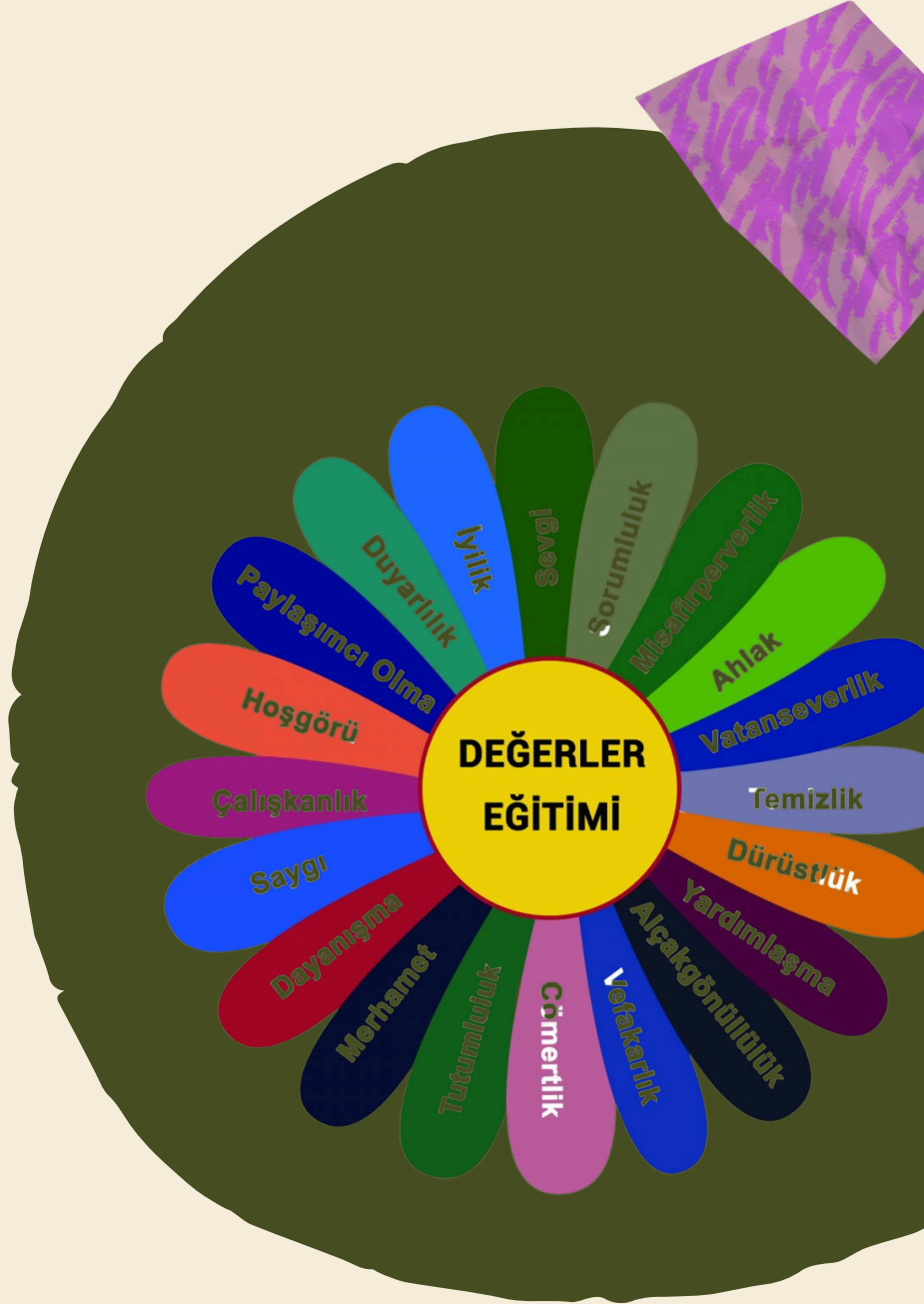

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİNE GÖRE OKUL ÖNCESİNDE DEĞERLER EĞİTİMİ

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, okul öncesi eğitimde çocukların çok yönlü gelişimini hedefleyen bütüncül bir yaklaşım benimsemektedir. Bu model, çocukların zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve ahlaki gelişimlerini desteklemeyi amaçlar. Özellikle değerler eğitimi, bu modelin temel bileşenlerinden biridir.

Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin merkezinde yer alır. Bu çerçeve, bireylerin erdemlere ulaşmasını ve bu erdemlerin davranışlarında gözlemlenmesini hedefler. Saygı, sorumluluk ve adalet gibi çatı değerler etrafında şekillenen bu yapı, çocukların erken yaşlardan itibaren bu değerleri içselleştirmelerini sağlar.

Okul öncesi dönemde değerler eğitimi, çocukların karakter gelişimi açısından kritik öneme sahiptir. Bu dönemde verilen değerler eğitimi, çocukların sosyal ilişkilerini, problem çözme becerilerini ve empati yeteneklerini geliştirir. Ayrıca, çocukların toplumsal kuralları anlamalarına ve bu kurallara uyum sağlamalarına yardımcı olur.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2018 yılında yayımladığı Okul Öncesi Eğitim Programı, değerler eğitimine geniş yer ayırmaktadır. Bu program, çocukların milli, manevi ve evrensel değerlere sahip bireyler olarak yetişmelerini hedefler. Programda, çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun etkinliklerle değerler eğitiminin nasıl verileceğine dair rehberlik edilmektedir.

Değerler eğitimi konusunda öğretmenlerin görüşlerini inceleyen araştırmalar da mevcuttur. Örneğin, Kozikoğlu (2018) tarafından yapılan bir çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin tutum ve görüşleri incelenmiştir. Bu tür çalışmalar, değerler eğitiminin uygulamadaki yansımalarını anlamak açısından önemlidir.

Öğretmenler için değerler eğitimi etkinlikleri konusunda çeşitli kaynaklar bulunmaktadır. "Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi Etkinlik Dosyası" adlı eser, öğretmenlere sınıf içi etkinliklerde kullanabilecekleri materyal örnekleri sunmaktadır. Bu tür kaynaklar, öğretmenlerin 5 değerler eğitimini daha etkili bir şekilde planlamalarına yardımcı olur.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde, değerler eğitimi programının diğer bileşenleriyle bütüncül bir şekilde ele alınmaktadır. Bu yaklaşım, değerlerin öğrenme süreçlerine entegre edilmesini ve öğrencilerin bu değerleri içselleştirmelerini kolaylaştırır. Ayrıca, programlar arası bileşenler sayesinde değerler eğitimi farklı disiplinlerle ilişkilendirilerek zenginleştirilir.

Sonuç olarak, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, okul öncesi dönemde değerler eğitimine büyük önem vermektedir. Bu model çerçevesinde hazırlanan programlar ve kaynaklar, çocukların erken yaşlardan itibaren milli, manevi ve evrensel değerleri benimsemelerini ve bu değerleri günlük yaşamlarında uygulamalarını desteklemektedir.

Kaynakça:

- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli. (2024). Öğretim Programlarının Temel Yaklaşımı. [2]
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli. (2024). Programlar Arası Bileşenler. [2]
- Kozikoğlu, İ. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin tutum ve görüşlerinin incelenmesi. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 7(4), 2698-2720. [2]
- Maruf Yayınevi. (2024). Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi Etkinlik Dosyası (2 Cilt Takım).

Erken Çocukluk Döneminde Oyunun Önemi

Bugünlerde, etrafımızda birbirinden zeki, birbirinden başarılı çocukların yetişmesini önceliğe alan aileler ve bu ailelerin beklentilerine uygun olarak, henüz ana sınıfı çağında ikinci –bazen de üçüncü- dil edimini ve bu dillerde okuma yazma öğretmeyi hedefleyen anaokulları görmeye başladık. Hatta bu anaokullarından birinin 4 yaş grubu çocuklarının programında, haftada sadece iki gün ve birer saat oyuna yer ayıran eğitimcilere, hem bir okul öncesi eğitim uzmanı, hem de bir psikolojik danışman olarak "Neden bu kadar oyun oynayabiliyor bu çocuklar?" diye sorduğumda "Programımız çok yoğun, oyuna ancak bu kadar yer verebiliyoruz" cevabını aldığımı hatırlıyorum. Haliyle, bahsettiğim okula "okul çok sıkıcı, ben oyun oynamak istiyorum" diyerek sürüne sürüne gelen çocukların neden kurallara uymakta zorlandığını, bu felsefedeki bir kurumun eğitimcilerine anlatmaya çalıştığımında anlamakta ve kabullenmekte zorlanmışlardı.

Peki, acaba çocukları erken erken başarı ve kariyer basamaklarına iteleyip, onların hayatlarından oyunu çıkardığımızda bu çocuklarımız aslında nelerden mahrum kalıyor? İsterseniz oyunun bu dönemde neden önemli olduğundan bahsederek başlayalım söze: Oyun, çocuğun sınırsız hayal gücünün dışavurumu, yaşamının doğal bir parçasıdır. Çocuklar oyun sırasında eğlenirler, tüm enerjilerini, ilgilerini oyun üzerinde yoğunlaştırırlar.

Hata yapmaktan korkmadıkları için oyun oynarken rahattırlar ve bu süreçten doğal olarak pek çok deneyim edinirler. Çocuk, oyunla çevresini ve kendini tanır, bilgi ve beceriler edinir. Arkadaşlarıyla oynarken onlarla ilişki kurar. Oyunda aldığı roller sayesinde dünyaya başkalarının penceresinden bakmayı, dünyayı diğerlerinin gözünden yorumlamayı öğrenir. Oyun, çocukluk çağında öğrenme ve sağlıklı gelişimin önemli bir aracıdır ve aslında çocuk için oyundan daha zevkli ve etkili bir öğrenme aracı da yoktur. Yani okulların da bu dönemde hedefledikleri kazanımları oyun yoluyla çocuklara deneyimletmeleri mümkündür.

Oyunun çocuğun gelişimi için önemi ve gelişimi desteklemek için sunduğu fırsatlar şu şekilde özetlenebilir:

Fiziksel gelişim:

Çocuk için her hareket bir oyuna dönüşebilir. Bu ardarda zıplamak, belli bir hedefe sıçramak, eğilmek, koşmak, fırlatmak, nesnelere ayırmak, birleştirmek, üst üste koymak, sıkıştırmak, germek olabilir. Çocuk oyun sırasında hareket kapasitesini, vücuduyla yapabildiklerini keşfeder. Bu hareketleri yaptıkça da gelişir ve enerjisini boşaltır. Bu nedenle, anne babaların çocuklarına bu hareketleri rahatça yapabilmeleri için fırsatlar vermeleri gerekmektedir.

Zihinsel gelişim:

Çocuklara oyun oynama fırsatı verildiğinde tüm duyu organlarını kullanarak, görerek, dokunarak, tadarak, duyarak ve koklayarak oynadıkları nesnelere keşfederler, tanırlar ve tecrübe kazanırlar.

Örneğin, oyun hamuruyla oynayan çocuk hamurun yumuşak olduğunu, onu sıkabildiğini, çektiğinde esnediğini etkin olarak öğrenir. Çocuklar oyunlarında çeşit çeşit oyuncaklar kullanır. Örneğin, çocuğun önüne farklı şekillerde kullanılacak çeşitli boyalar verilirse çocuklar kısa sürede deneyerek, farklı boyaların ne şekilde kullanılacağını keşfederler. Evcilik köşesindeki bardakları, tabakları yemek yapar gibi, tarağı, fön makinesini kuaför gibi kullanırlar. Legoları birleştirerek, parçalara ayırarak farklı oyuncaklar ortaya çıkarırlar. Çocuklar, tüm duygularıyla incelediklerinde objelerin nasıl çalıştığını keşfetmeye başlarlar. Örn: Oyuncuğun düğmesine basıldığında ses çıkardığını keşfetmesi gibi. Ayrıca oyunlarında matematiksel ve mantıksal bağlantıları kurar, gruplama, sınıflandırma, sayma, örüntü oluşturma gibi beceriler kazanır. Örn: "Sarı arabaları parkın bir tarafına, kırmızılarını ise diğer tarafına koyuyorum. 7 tane arabayı arka arkaya sıraladım. Bu sırada da arabaları bir mavi, bir siyah olarak dizdim"

Çocuklar zamanla oyunlarında bir nesneyi başka bir nesne ile temsil etmeye başlarlar. Örn: Bir legoyu bebeğine mama yedirmek için biberon olarak kullanır. Bu onun simgesel düşünmeye başladığının göstergesidir.

Nesneler ve olaylar üzerinde davranışlarının etkilerini ve sebep sonuç ilişkilerini deneyimler, olaylara yorumlar getirir. Oyun sırasında bir sorunla karşılaştığında o sorunu değerlendirir (küpleri üst üste dizerken küpler devriliyor), çözmeye yönelik eylemler planlar (küpleri farklı şekillerde dizmeye çalışıyor) ve bu yolları deneyerek çözümler üretirler (büyük küpleri alta, küçükleri üstte dengeli bir şekilde koyduğunda devrilmiyor).

Bütün bunlar aslında çocuk için yaşadığı karşılaşacağı dünyayı anlamak için bir provadır. Çocuk dünyayı, oyun yoluyla deneyimler.

Sosyal- duygusal gelişim:

Çocuklar her an bilmedikleri bir dünyayı, "yetişkinler dünyası"nı keşfetmek ve anlamak durumundadır.

Dolayısıyla hep öğrenen, etraflarındaki dünyayı anlamlandırmaya çalışan kişilerdir. Oysa ki oyunlarında kendi kurguladıkları bir dünyadadırlar ve bu dünyayı istedikleri gibi yönlendirebilirler.

Kendi yaratıcılıklarıyla kurguladıkları bir dünyanın hakimi olmaları, kişilik gelişimleri açısından deneyimlemeleri gereken önemli bir duygudur.

Çocuklar o bilmedikleri dünyayı da oyunlarıyla anlamlandırmaya çalışırlar. Kendi hayal ettikleri bir dünyada farklı rolleri canlandırdıklarında, başkalarının gözünden dünyayı görmeye, böylece gerçek hayatta bu rollerde olan kişileri anlamaya başlarlar. Oyunlarında anne olarak, baba olarak, öğretmen olarak, manav olarak, araba tamircisi vs. olarak kendilerini o kişilerin yerine koymayı ve dünyaya bu bakış açılarından bakmayı ve anlamayı öğrenirler.

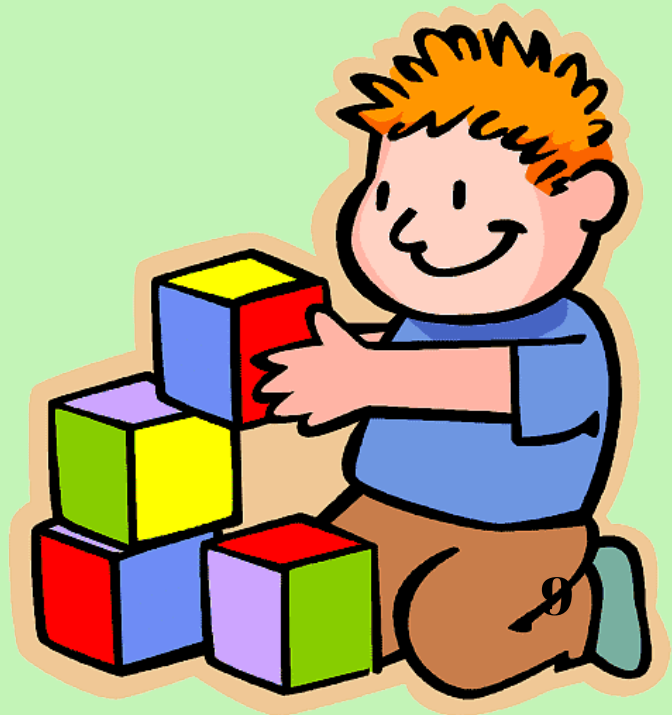
Oyun deyince akla arkadaşlık gelir. Çocuklar, yarattıkları dünyayı arkadaşlarıyla paylaşırlar. Oyun, çocukların arkadaşlarıyla ilişki kurmalarını, dolayısıyla sosyalleşmelerini ve sosyal hayata dair kuralları anlamalarını sağlayan yegâne iletişim aracıdır. Oyunlarında kurguladıkları dünyada, gerçek hayatta olaylar karşısında yaşadığı gibi duygular yaşarlar. Çocuk arkadaşlarıyla oyun oynarken sevinir, üzülür, kızar, korkar, şaşırır, kıskanır, hırslanır, endişelenir, tüm bu duygularla baş etmesini öğrenir ve aralarında oluşan sorunları çözdükçe sosyal hayata yönelik yaşam pratiği kazanmış olur.

Tüm bu saydıklarımızdan dolayı, çocuklarımızın hayatlarının bu eşsiz dönemine ait anılarında bırakın doya doya oynayarak geçirilmiş günler olsun ve bu özel anılarına mümkünse anne babaları da paydaş olsun.

KAYNAKÇA

Hohmann, M.E Weikart, D. P.; *Educating Young Children, Active Learning Practices for Preschool and Child Care Programs*, 1995, Ypsilanti, Michigan.

Algan, T.; *Okul Öncesi Eğitim Programı Eğitici Eğitim Seminer Notları*, AÇEV, 2008 and TED İstanbul Koleji Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Yayınları, 2010, İstanbul, Türkiye

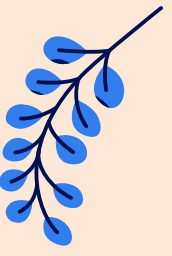
Okul Öncesinde Tutarlı Anne Baba Tutumları

Okul öncesinde anne baba tutumları, özellikle de çocukların anaokuluna alışma sürecini büyük ölçüde etkilemektedir. Gelişim alanlarının hepsi (sosyal, duygusal, fiziksel vs.) tamamiyle bir bütün halindedir.

Okul öncesinde anne baba tutumları, özellikle de çocukların anaokuluna alışma sürecini büyük ölçüde etkilemektedir. Gelişim alanlarının hepsi (sosyal, duygusal, fiziksel vs.) tamamiyle bir bütün halindedir. Birinin eksikliği diğerini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu noktada çocuğun her bakımdan sağlıklı bir aile ortamında yetişmesi önemlidir. Aile içinde bireylerin tutarlı ve çocuğa gerekli güven ortamını sağlıyor olması gerekmektedir.

Çocukların ilerki yaşamlarındaki kişilikleri, davranış biçimleri tamamen buna bağlıdır. Okul öncesi anne baba tutumları bu bakımdan çok önemlidir. Bu dönemde çocuğun kişiliğine katkı sağlayacak olan en büyük iki faktör aile ve çevresel etmenlerdir. Her ne kadar okul öncesi kurumlarının çocuk üzerinde etkisi olsa da asıl büyük etkide ailenin payı büyüktür. Çocuklar öğretmenden önce anne ve babayı rol model alırlar. Yani eğitim ilk olarak evde başlar diyebiliriz.

Okul öncesi anne baba tutumları şu şekilde sınıflandırılmaktadır;

Azırı baskıcı / otoriter,
Azırı Koruyucu,
Reddedici / ilgisiz / ihmalkar,
Azırı hoşgörülü,
Tutarsız,
Mükemmeliyetçi,
Demokratik.

Azırı Baskıcı / Otoriter Anne Baba Tutumu

Azırı baskıcı / otoriter anne baba tutumu ortamında isimden de anlaşılacağı üzere kuralcı bir tutum vardır. Çocuk baskı altındadır ve bir takım kurallara uymak zorundadır. Uymadığı takdirde cezalandırılır. Çocuk baskıdan dolayı otoriteden korkar ve ceza almaktan kaçınır. Bu tutum çocuğun benlik ve bağımsızlık algısını olumsuz yönde etkiler.

Azırı Koruyucu Anne Baba Tutumu

Azırı koruyucu anne baba tutumu tarzında, anne babalarda daima çocuğunun başına kötü birşey geleceği endişesi vardır. Bu endişe de çocuğun her davranışını kısıtlamaya ve ona hareket alanı tanımayan bir tutuma yol açmaktadır. Çocuğa sürekli hala bir bebekmiş gibi davranmak onun sosyal gelişimini epy olumsuz etkiler. Her alanda müdahale edilen çocuk ilerleyen yaşlarda da problemler ile baş etmekte güçlük çekebilmektedir. Bunun yanında özgüven eksikliği de yaşar.

Reddedici / İlgisiz / İhmalkar Anne Baba Tutumu

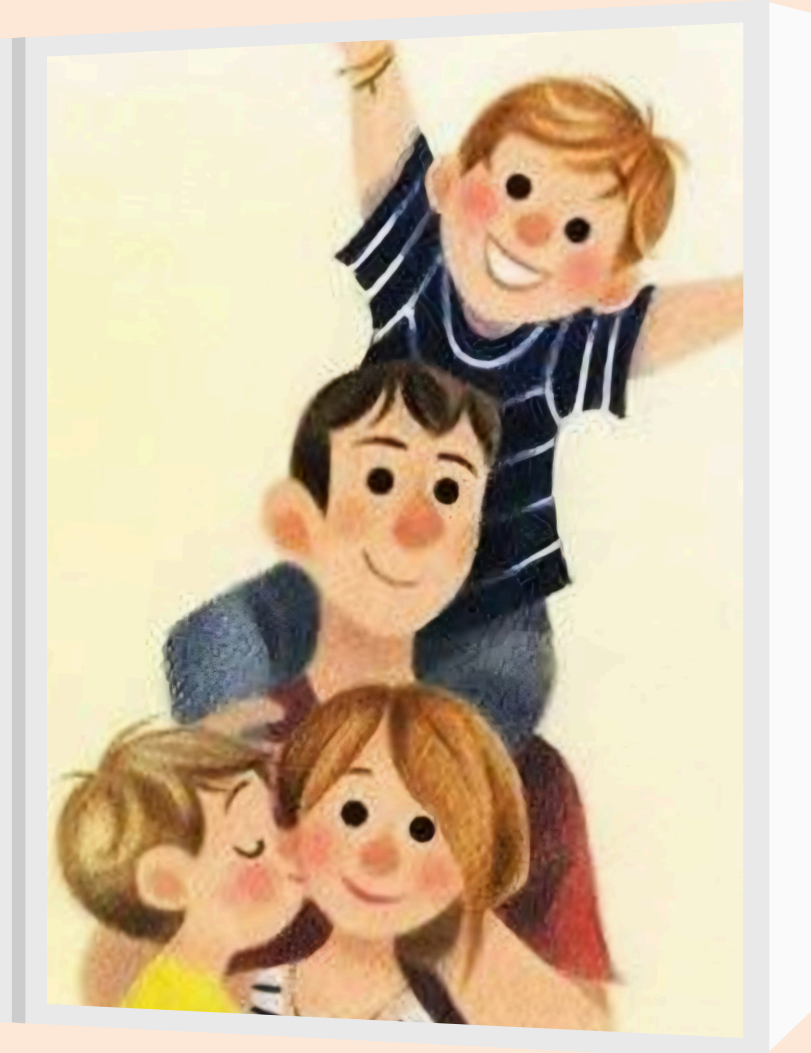
Reddedici / ilgisiz / ihmalkar anne baba tutumu tarzında ailenin çocukları ile ilişkisi yok denecek kadar azdır. Genellikle çalışan anne babalar arasında bu durum oldukça yaygındır. Bu tutumda çocuk dışlanmakta, yalnız bırakılmakta ya da görmezden gelinmektedir. Bu durumda çocuklar kin, nefret, düşmanlık gibi kötü duygulara kapılabilirler. Aynı şekilde bu durumda da çocukta bir benlik ve güven duygusu geliştiremez.

Azırı Hoşgörülü Anne Baba Tutumu

Azırı hoşgörülü anne baba tutumu çocuğa her konuda özgürlük vermek düşüncesine dayanır. Bu tarz aileler kesinlikle çocuklarını kısıtlamaz. Azırı serbest bir ortamda yetişen çocuklar ilerleyen zamanlarda da istek ve arzularını kontrol etmekte güçlük çekerler. Kurallara uyum göstermek onlar için eziyete dönüşür. Bu tarz bir ortamda büyümüş çocuklar kural dışı davranışlar yapmaya daha çok müsait olurlar.

Tutarsız Anne Baba Tutumu

Tutarsız anne baba tutumu bazen çok sertken bazen azırı anlayışlı anne babaları adlandırmak için kullanılır. Çocuk iki tutum arasında git geller yaşar ve bu durum da çocuğun dengesini bozar. Ne yapacağını şaşırarak çocuk ileriki dönemlerde de tutarsız bir kişilik sergiler.

Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumu

Mükemmeliyetçi anne baba tutumu sergileyen aileler çocuklarından her durumda kusursuz olmalarını bekler. Eğer çocukları istedikleri gibi olmazsa çok ağır yaptırımlar uygulayarak çocuğa kendini değersiz hissettirebilirler. Ailesini memnun edebilmek için çabalayan çocuk yanlış yapmaktan çok korkar. Bir işi yapamadığında kendini çok suçlu hisseder. İlerleyen zamanda çocukta obsesif kompulsif bozukluk bile gelişebilir.

Demokratik Anne Baba Tutumu

Demokratik anne baba tutumu isimden anlaşılacağı üzere çocuklarına karşı demokratik bir tutum sergileyen, onun isteklerini dikkate alan aile yapısıdır. Bu tutum en ideal olan tutumdur. Çocuklarının isteklerine cevap verirken aynı zamanda sınırlarını da belirlerler. Çocuğun fikirlerini önemser ve ona kendini değerli hissettirirler. Bu çocuklar kendine güveni olan ve insanların duygularına önem veren kişilere dönüşürler. Bu tutum çocukların duygusal ve sosyal gelişimini oldukça olumlu yönde geliştirir.

Okul Öncesinde Teknoloji Bağımlılığı

Günümüzde çocuklar hem geleneksel hem de modern teknolojiye maruz kalmaktadırlar. Televizyon gibi gelişen ve güncellenen teknolojilerin kullanımındaki artışın çocukların gelişimi ve sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğu bilinmekle birlikte yapılan çalışmalar; akıllı telefonlar, tabletler ve geliştirilip giderek artan bilgisayarlar gibi modern teknolojileri ön plana çıkarmıştır.

Çocukların dört bir yanı teknoloji ile donatılmışken, onları tamamen teknolojiden uzak tutmaya çalışmak imkansızdır. Bunun yerine güvenli ve kontrollü teknoloji kullanımını sağlamak amaçlanmalıdır. Bu süreçte ebeveynlere düşen görev, önce kendi teknoloji kullanımını bilinçli hale getirmek, böylece çocuklara örnek olmaktır.

Ebeveynlere Öneriler

- Çocuklar yetişkinleri örnek alırlar, bu yüzden öncelikle kendi teknoloji kullanımınızı düzenlemelisiniz.
- Teknolojik aletleri kullanma konusunda çocuğunuzla birlikte kararlar almalısınız. Televizyon/tablet başında geçireceği süreyi, izleyebileceği video türlerini, oynayabileceği oyunları onun da isteklerini dikkate alarak beraber kararlaştırın.
- Çocuğunuzun oynamak istediği oyunları, izlemek istediği videoları önceden incelemeyi ihmal etmeyin.
- Çocuğunuzun teknoloji kullanımı sırasında mümkün olduğunca yanında olun. Fazla müdahaleci olmadan göz ucuyla takip ediniz.
- Güvenli internet filtreleri hakkında bilgi edinin. Bu sayede uygunsuz içeriklere maruz kalmasını önleyin.

Yaparak ve Yaşayarak Öğrenme

Yaparak yaşayarak öğrenme, öğrencilerin somut deneyimler yoluyla bilgi edinmelerine odaklanan bir öğrenme yaklaşımıdır. Bu yaklaşım, öğrencilerin aktif olarak katılımını teşvik eder ve bilginin anlamını ve önemini gerçek dünya uygulamalarıyla ilişkilendirir.

Yaparak Yaşayarak Öğrenmenin Avantajları Nelerdir?

- **Öğrenmenin kalıcılığı:** Yaparak yaşayarak öğrenme, öğrenciler bilgiyi deneyimlediği için öğrenme sürecini daha kalıcı hale getirir. Deneyimler, öğrencilerin belleğinde daha derin izler bırakır ve bilginin gerçek dünya uygulamalarıyla ilişkilendirilmesi, öğrencilerin konuyu daha iyi anlamalarına yardımcı olur.
- **Aktif katılım:** Bu yaklaşım, öğrencilerin pasif bir şekilde bilgiyi dinlemek yerine aktif olarak katılmalarını sağlar. Öğrenciler, deney yapma, sorun çözme ve keşfetme gibi etkinliklerle bilgiyi kalıcı olarak öğrenmiş olur.
- **Eşsiz deneyimler:** Yaparak yaşayarak öğrenme, öğrencilere benzersiz deneyimler sunar. Öğrenciler, sınıf dışındaki ortamlarda öğrenme fırsatı bulurlar. Bu deneyimler, öğrencilerin öğrenme sürecini daha heyecan verici ve anlamlı hale getirir.
- **Problem çözme becerileri:** Yaparak yaşayarak öğrenme, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Gerçek dünya deneyimleri, öğrencilerin karşılaştıkları zorlukları aşmaları, çeşitli çözüm yollarını keşfetmeleri ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri için fırsat sunar.
- **İş birliği ve iletişim:** Yaparak yaşayarak öğrenme, iş birliği ve iletişim becerilerini güçlendirir. Öğrenciler, grup projeleri veya takım çalışmaları yoluyla birlikte çalışmayı öğrenirken, fikir alışverişinde bulunur ve birbirleriyle etkileşime geçerler. Bu da sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur.

